

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Hittegods

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Hittegods", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 172. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker:
https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1819_342_4-txt-shoot-idm119/facsimile.pdf (tilgået 18. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Jeg ved det godt, men ikke stort jeg regner
De sorte Brætter og de spødse Smæle,
Jeg som Barbar mig trostig selv betegner,
Dg kaarec tryg den gamle Kirke Stuhl;
Jeg siger: det er Frejshed, nær Sjæle
Sig boie for hvad ei engang kan male!

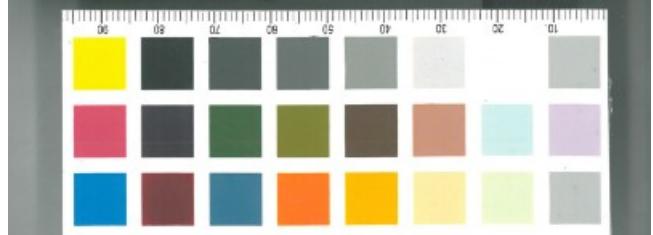
Jeg siger høit, at hvad den sine Verden
Nu kalder Sande for Konst og Poetie,
Metop, naar det af Andage har Gebærden,
Er et opminket, suult Afguderie;
Det Glassist er, at Kjøbets Lyft bernerde
Mil under Skin af Land sig selv tilbede!

Hittegods.

Under denne Vennerne ogter jeg i Dannevirket at
levere endet sinne Bemærkninger og Oplysninger,
fornemmelig saadanne som angaaer vor Old-Kronikle
og Moders-Maalet. Noget jeg tor haabe, ei vil
være mine gunstige Læsere ufarbart, og som tilbeels er
mig en Robbendighed, thi under min Stylen med His-
torien og Sproget stodet jeg paa Meget, som ikke
der opdagtes andengang, og som dog enten ikke tags

ler, eller dog ikke hos mig kan times nogen udforslig
Behandling. At opstrieve og samle Sligt har jeg
hvorken Tid eller Lyst til, men hvad der er Noget
værd, husket man dog imellemstunder, om man end
skriver det i Glemme-Bogen, og ved nu her at aabne
det et neyt Glemmested, vil jeg foranledige mig selv
til at holde det fast, naar det kommer, og indstrieve
det i hvad man vel ogsaa kunde kalde Glemme-
Bogen, men hvor jeg dog i det Minste selv til en-
hver Tid kan finde det.

Karet skulde det være mig, om Andre som i sig,
eller udenfor sig opdagte merkelige Småting, vilde
tillade mig dermed at forega Samlingen, men ventes-
ligt er det vel for det første ikke, da det synes, som
man er blevet enig om at lade mig vide, hvortil-
jeg havtlad uden at Opmuntring og Deelstagelse, kan
udholde at arbeide paa Dannevirket. Til Lykke for
min Rølighed er Dette imidlertid Noget, jeg, i
Mangel af bedre Syn, ogsaa selv gider seet, og mag-
tet jeg, saalenge Kronikernes Oversættelse medtager
nesten al min Tid, hvorken kan levere saamange
Hefter, eller saa blandet Indhold, eller saa gennem-
arbeidede Stykker, som jeg ønskede, et det dog mit
Højsel ei at lode Skrifset gaae i Staar, saalenge
min Pen er i Gang, og Udgivelsen mulig, thi et
Tidsstykt med det Ansig indseer jeg at være efter

Tidens Tavv, og, saalænge jeg lever, haaber jeg at
opleve den Dag, da det af Hiere skal findes betimes-
ligt.

Dette i Forbigaaende, som et Ord til Læseren,
der nödig vilde oppebie fjerde Hoste af det langsomme
Bind; nu til hvad dennegang skal lysse op!

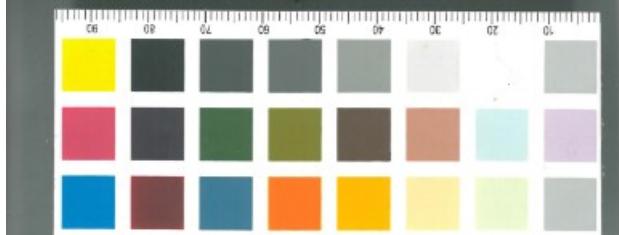
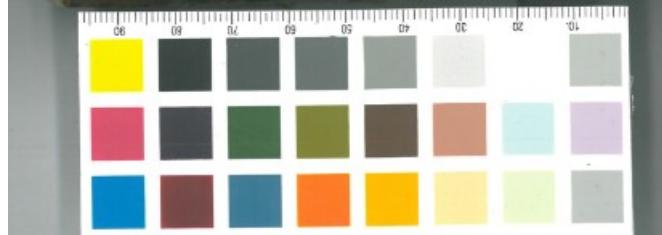
I. Et Blad af den danske Riimkronike.

Dannevirkes Læsere ville seinde sig, at i det
Par Ord om vor Riim-Kronike, hvormed jeg ledsa-
gde Udgøret deraf, pitrede jeg den Formodning, at,
uagtet Udgaven af 1495 gielber for Bogtrykker-
Konstens Første, Grode i Dannemarck, maatte der
dog vist have været endnu en ældre, hvorefter den
Platydøske Oversættelse var gjort, og som, med Des-
diratsen til Christian den Første, allerede i hans
Dage havde seet Lyset.

Denne Formodning, som, saa velgrundet den end
syndes mig, dog nok forekom de fleste Literatores
meget ugrundet, har ved en besynderlig Hændelse
faaledes stadsætter sig, at jeg antager Sagen for af-
gjort, og er vis paa, den, i det Mindst i næste
Slægt, skal almindelig erkendes for at være det, og
denne Hændelse er det jeg vil fortælle mine Læsere.

I Bubolphi Kloster i Aalborg befandt sig ved
Reformationen en, efter Tidens Leitighed ikke ubety-
delig Bogsamling, hvis senere Skiebne nok kun forsaas-
vidt er bekjent. Gram lod nogle sjeldne Stykker
udlæge til Indlemmelse i det Kongelige Bibliothek,
og at en Deel sit Lov til at raadne paa sit Eget.
Det var i Tjor, i Reformationens tredie Jubelaar,
at Hr. Abjunct Seerup, nu tillige Præst, i Aalborg,
ynledes over de foragtede Levninger, og fil Litsadel's
til at opsamle og opstille dem paa de gamle Kiel-
vende Hysler; under dette Arbeide fil han Die
paa en selsom Beftædning af Bindet i en Foliant,
saavidt han hulst, en Scholastiker, og overbeviste
sig strax om at han havde et Halvark af Riimkoni-
ken i en gammel Udgave for sig. Det ranted ham
nu i Sinde, hvad der i Dannevirk var tal om en
formodenlig ældre Udgave end den af 1495, han
tænkte: hvem kan vide, om ei her gaare Syn for
Sagn, fil Bladet saa lemældig listet fra, at det
blev ved at være løseligt paa begge Sider, og gles-
dede mig med Tiffendelsen deraf.

At jeg virkelig blev glad, kan Ingen undres
over, thi, om nu ogsaa Bladet havde været af den
alleryngste Udgave, som jeg dog strax saae var umue-
lige, saa var det jo dog et haandgribeligt Bidnesbyrd
om, at min Tale om den gamle Kronike ei havde

været ganske frugteslos, men havde dog i det Mindste hos en, mig personlig ubeklent, bogfarb Mand, vakt indberlig Deestlagelse, og hvor opslivende et saas dant Bidnesbyrd er for en Skribent, der daglig fristes til at tænke, at hans Deb er kun en Rost i Drøgen, det veed kun den, som det har prøvet!

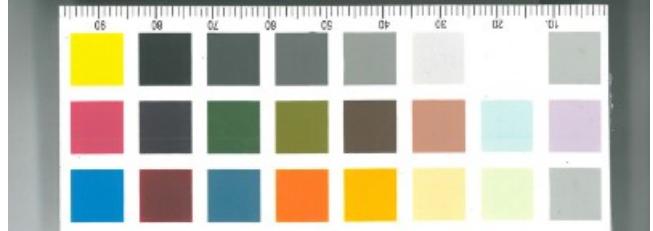
Dobbelt glædelig var mig imidlertid denne Hønselise, fordi jeg stod saae, at enten var Bladet af den omspurgde ældste Udgave, eller det maatte tilhøre en af de Udgaver, den senere Libs Bogstørde, uagter de Widres udtrykkelige Bidnesbyrb, satte stærk i Livbl, saasom den af 1501, Bartholin, og den af 1504, Terpaget omtaler. Velan! tænkte jeg, naar dette Blad siger altermindst, giver det dog den fors nemme Livblesyge en god Slose, og stadfæster den glædelige Esterretning, at selv i hine Sovvens og Bankundighedens Dage, i Begyndelsen af det sekende Jahrhundrede, var det ikke blot Christen Peders son, hvis Simb og Hu stod til Fædrelandets Krønike, ikke Klerkene blot som kunde læse i Bog, selv da var der dog Folk i Hundredetal som lytelede ved at høre Besked om de fremfarne Dage, og syns des at vel var de Skillinger stædte, for hvilke man klobbe sig Hædrenes Grasagn paa Prent og på Mium.

Alligevel bled jeg ikke længe, for jeg sammenlignede Bladet med det tilsvarende Halvark i den ældste Udgave man hertil kende, og herved overbevisedes jeg snart om, at hini Blad virkelig var en Viking af et sæde. Aftryk, da jeg overalt, hvor Øbene salde andeleses hos Gotsfed af Ghemen, kunde spore tilen.

Bladet begynder med den Linie i Helges Rium: jeg brugede Rig og gjorde Fred, afbryder i Rimet om Rolf (der, ligesom hos Gotsfed, ved en Tryffrit kaldes Røo) med Linien: han dræver ei op fuld on den Grund; begynder efter i Valders Rium med Linien: Da sog han mig i Valders Sund, og afbryder i Rimets med den: Eller jeg gjorde det af vitterligt Mod; tager endelig fat i samme Rium med: Gud for dig selv sagde jeg, fordi, og ender med: I Herbergst hadde han viist en Dreg.

Overflodig er vel den Anmærkning, at alle disse Afbrydelser have deres Grund i, at Bladet kun er et Halv-Ark, og det af en Udgave i Duodes eller forskaaren Octav, da derimod den Ghemeniske Udgave er i stor Octav eller forskaaren Quart.

Hvad nu Forskellighederne angaaer, da har man alt i Øbenstaende en Prove, thi hvor Bladet har: fuld on den Grund, har den Ghemeniske Udgave: en onder Grund, men mere afgjordende ere adskillige

178

af de andre, som jeg nu, saavidt be angaae Under
end den usikre Stavning, vil opregne.

Straf i Helges Riim mode vi følgende:

Bladet.

Hannem slog jeg med alt hans Fall (Folk)

Gh. Udgave.

Hannem slog jeg først med alt hans Fall.

Bladet.

Jeg slog Kongen af Sverrig: Land.

Gh. Udg.

Jeg slog og Kongen af Sverrig: Land.

Bladet.

Om Danse Mænd gjorde dem Ufjed.

Gh. Udg.

Om Danse Mænd gjorde dem noget Ufjed.

Bladet.

Det blev mig siden fast i Noes (Næs)

Gh. Udg.

Det blev mig fulde dog fast i Noes.

I Rolfs Riim.

Bladet.

At saare fulde deres Nakke blodd

Gh. Udg.

At saare fulde deres Nakke have blodd.

179

I Balbers Riim.

Bladet.

Deraf sit først det Sund det Navn

Gh. Udg.

Deraf sit først det Sund sit Navn.

I Odens Riim.

Bladet.

I Koglespil var jeg saa klog

Dg saa i sorte Konsters Beg.

Gh. Udg.

I Koglespil var jeg saa klog

Dg i de sorte Konsters Beg.

Bladet.

At jeg fulde være dem hulb.

Gh. Udg.

At jeg fulde være dem tro og hulb.

I Rosiks Riim.

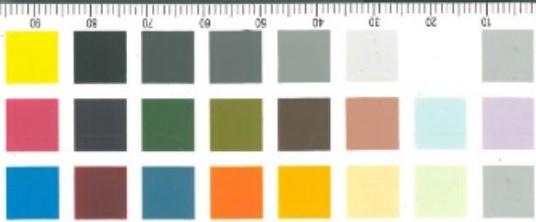
Bladet.

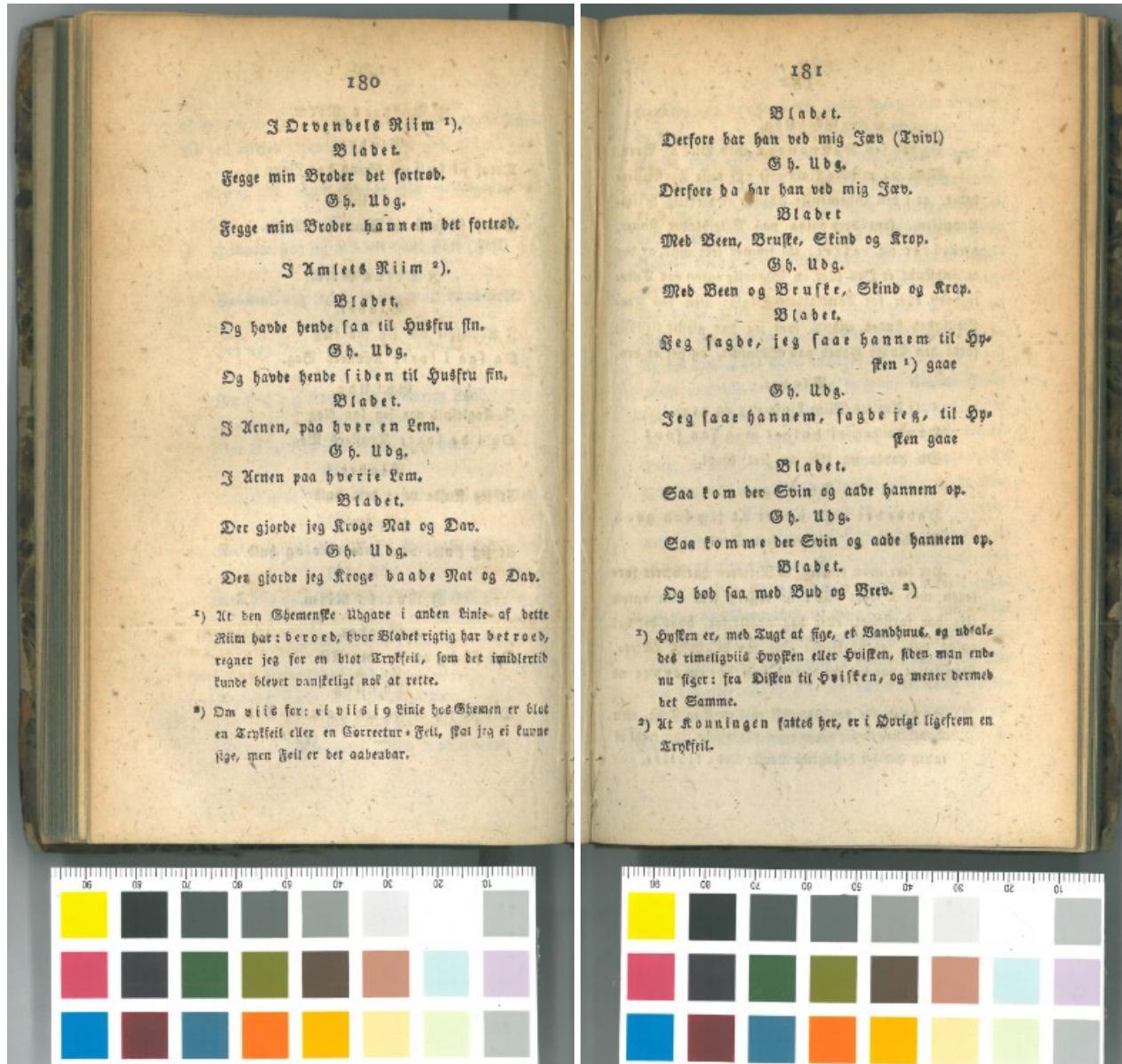
Det sit jeg at see, den Vib

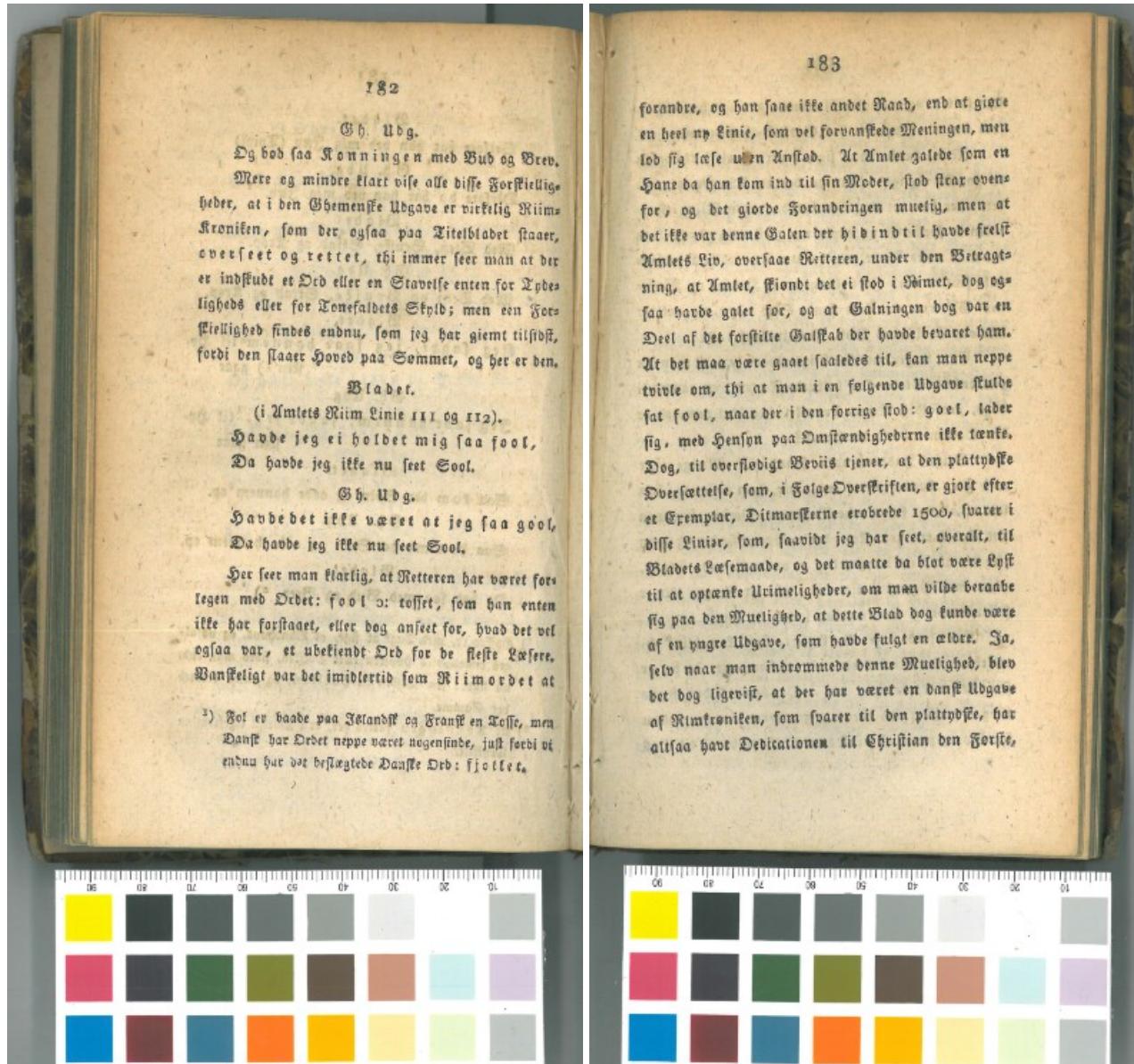
Gh. Udg.

Det sit jeg at see den samme Vib.

(12 *)

G. Udg.

Dg bod saa Konningen med Bub og Brev.
Mere og mindre klart vise alle disse Forskellige
heder, at i den Ghemenske Udgave er virkelig Niims
Kroniken, som der ogsaa paa Titelbladet staar,
oversæet og rettet, thi immer seer man at der
er indstukt et Ord eller en Staveske enten for Tydes
ligheds eller for Consalbets Skild; men een Fors
kellighed findes endnu, som jeg har glemt tilfist,
fordi den staar hoved paa Sommer, og her er den.

Bladet.

(i Amlets Niim Linie 111 og 112).

Havde jeg ei holdet mig saa fool,
Da havde jeg ikke nu seet Sool.

G. Udg.

Havde det ikke været at jeg saa gool,
Da havde jeg ikke nu seet Sool.

Her seer man klarlig, at Ritteren har været for
legen med Ordet: fool o: roffit, som han enten
ikke har forstaet, eller dog anset for, hvad det vel
ogsaa var, et ubekendt Ord for de fleste Læsere.
Vankeligt var det imidlertid som Niimordet at

¹⁾ Gol er baade paa Islandsk og Fransæn Tosse, men
Danæ har Ordet neppe været nogensinde, just fordi vi
endnu har det beslegtede Danske Ord: fjolle.

forandte, og han saa ikke andet Maad, end at giøre
en heel ny Linie, som vel forvanskede Meningen, men
lod sig læse uden Anstod. At Amlet galed som en
Hane da han kom ind til sin Moder, slob stear oven
for, og det gjordt Horandingen mulig, men at
det ikke var denne Galen der hidindtil havde frelst
Amlets Liv, oversæet Ritteren, under den Betragts
ning, at Amlet, skondt det ei slob i Hømet, dog ogs
sap horde galet for, og at Galningen dog var en
Deel af det forstille Galstab der havde bevaret ham.
At det maa være gaet saaledes til, kan man neppe
tvivle om, thi at man i en folgende Udgave skulde
sat fool, naar der i den forrigt slob: goel, lader
sig, med Hensyn paa Omstændighedene ikke tanke.
Dog, til overslodigt Bevisis tjener, at den plattydige
Oversættelse, som, i FolgeOverfisten, er gjort efter
et Exemplar, Ditzmærkerne erobede 1500, svarer i
disse Linier, som, saavidt jeg har set, overalt, til
Bladets Læsemaade, og det maatte da blot være Lyk
til at optante Urimeheder, om man vilde beraabe
sig paa den Muelighed, at dette Blad dog kunde være
af en yngre Udgave, som havde fulgt en ældre. Ja,
selv naar man indrommede denne Muelighed, blev
det dog ligerist, at der har været en dansk Udgave
af Niimkroniken, som svarer til den plattydige, har
altsaa haft Dedicationen til Christian den Høste.

som fortæs, og manglet Efterretningen om hans Død, som findes i Udgaven hos Gottsche of Ghomen.

Men, kunde man sige, naar nu alt dette ogsaa er gaange rigtigt, tonnede det da Uningen at vise det, eller har det Noget at betyde, enon Niim-Kroniken er første Gang trykt 1495 eller 1478-80 som vel maer værs Tidsfeldet, da den Plattebæse Dørskriftselle flutter med Fortællingen om Hanses og Kirstisnes Gjestermaal, som sandt Sted 1477, og melder ikke om Christians Død, som indtraf 1481!

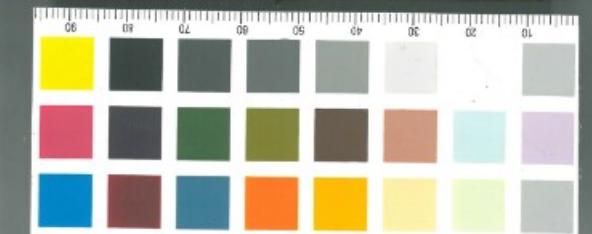
Eller ligge maa ske Vigtigheden deri, at man nu paa enkelte Steder kan hellebrede Texten i en gammelslags, ensfolig Niim-Kronike, hvor det omtrent er det Samme, hvad der staaer?

Slike Indvendinger synes vist Mange især med Freie kunde giortes mig, der, som beklaadt, kunne abalt det fornemme Bogorme, Bæsen, som paa sit Eksp ret godt kan hedde Sykkenstheresi; men ikke desmindre troer jeg dog at opmærksomme Lesere, uden min Paamindelse, vil indse at Zingen ikke er saa ubetydelig, som det kan synes.

Kun foerd ikke alle Lesere, som kan blive opmærksomme, er det alt, vit jeg bemærke, at det er alt ikke ubetydeligt, om i Danmark den første Bog er trykt 1480 eller 1495, eller om man, endnu før Doyer prantedes i Danmark, spede ud til Lips.

eller andensteds, for at føre Fædrelandets Niim-Kronike satz thi at vores Fædre ei kunde høre eller spørge noget godt Nyl, uden strax at attræse Deels ogthed deri, og onse del-anvende til deres Horsbæres Kra og Fædrelandets Gavn, det er et Vibensbyrd som Ingen af slige Fædres øje Born før nogen Preis vilde undvære. At Niim-Kroniken ei alene er den første Bog man veed at være trykt i Dannemark, men at den er trykt paa Dans, endnu førend man vedt det, at eens Leykning, som dens Skrivning tager sig i de gamle, sammenhængende Dage, dat er et Bevis paa Dannemands underlig dybe historiske Hjertelag, som ret inderlig maer glade Ens hvor der i sig føler det Samme o: hver tegte Dans.

Mindre vigtigt er det vel, at vi nu af den platztydste Niim-Kronike kan næsten overalt slutte os til, hvad der stod i den Danske, for den blev overset og rettet; men ubetydeligt iot jeg dog ikke kalde det, albenkund det dog viser, hvoredes de Danske henviste den nykomne boglige Konst og nybygde Hoistole, til at pynte paa Skrift og Vers i Modersmalet, og jeg er vis paa, at mangen en velkommen Sprogs Bemærkning vil kunne avles ved en noiglig Sammenligning, som slige Mindes-Mærker ustridig fortjene.

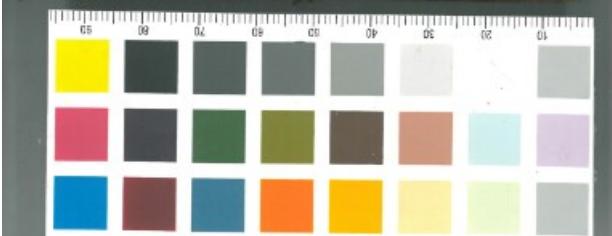
Dog, Dette, og Mere vil sikkertlig ogsaa læse; den ligesaa mindelikede som sehedegode Danner Konge, hvem boglig Konst skal vist i Kroniken erstatte hvad man ved Konst-Greb har fravendt ham; vores, ja Dannemænds Frederik den Sjette. Hvem vi aldrig vil dele med Nogen, som ei deler vor indeltige Kærlighed til ham; denne de fremfarne, lysalige Danner Kongers verksignede Urving. Han som alt, foruden saamange andre Velgivninger mod boglig Konst i trange Tider, sættet Kronen paa Udgaverne af Edda og Heimskringla og Gulot-Thingets Acelds-Lov, hvis høje Haand med gammel Skjoldborgs Glæde opholder Pennen til for menig Mand at skrive Hræsagn ud om de forgangne Dage; han vil, det veab jeg, ingenlunde taale at det Kongelige Værk: Scriptores Rerum Danicarum, skal favns den Guld-endelse det kan modtage. Nej, ogsaa derpaa vil han sætte Kronen, og ved Siden af den pointlige Romerskifl fra Baldemorers Dage, ei forøgte de einfoldige men hærtelige Rum om Danmarks Konger, som overrakdes præntede i første Christians Haand, og ligge paa hans Bautasteen, som til et kærligt Legat på hvad nu Kroniken sladefører, at det var Danmarks Hjerte som laaede Grev Vibrits Et til Dans og Skolds og Rolfs, til Groders og til Baldemarers rette Urving, ja som et Værsl om, at

Herr-Estegten, hvis Kongelige Stamfader Christian var, fulde al sin Lid opførte som sit Stamme-Sasgas Vydrafl, og kraftelig forsemmle boglig Konst, alt efter Christians Ord, der han stiftede Danmarks Højsæt og sagde, at der Fulde en oplyst Forstand ved sittig, omhyggelig Bindstabelighed have sia Gang og Syssel i Sandheden Lys, hvor ved Guds Ords Hre og Ørekels kunde epkomme og vote, Mistærdighed fremføres, baade menig og hver Mandes Beste berørkes, og al meneskellig Fortraabning udvides og tiltages!

II. Sciringeshæal.

Endet er mellem de Bogblade blevet visset om Beliggenheden af dette Stæd, som Haleien Øther flere Gange nævnedes for Kong Alfred i sin Fortælling om Norge. Uden at agte paa Talens Sammenhæng, hvorfaf det ustridigt folger, at Stædet maa sættes i det sydlige Norge, sagde man det snart i Preusen, og snart i Skaane; men saa blidt var Gerhard Schoning ikke, og han, eller dog vel aengsig Langebek²⁾ er Ophavsmand til den Gætning, at der isledenfor Sciringeshæal bør læses Eys.

²⁾ Script. Rer. Dan. T. II. P. 113, i Namg. siger han geber, at det er hans Indfaul, som han meddelede Suhm og Schoning, medens de end bare i Trondhjem.

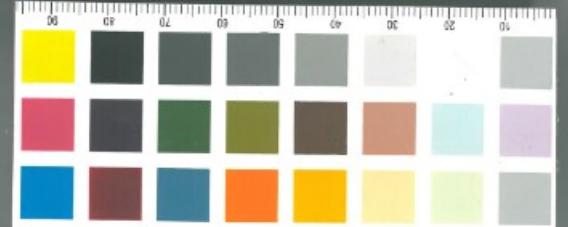
ningsheal, og dermed tænkes paa Konghella, Vigens gamle, velbekendte Stabelstab. Slig en Gjætning lod sig høre, og Professor Raft har nyslig, i det Skandinaviske Literatur - Selskabs Skrifter, meget godt viist, at paa Konghel kan Alt hvad der siges om Sciringsheal passe, samt at dette måa have ligget i det østlige Norge, men hvormegen Umagt han end har giort sig for at vise, hvos let man i Skrivningen kunde forvele de to Navne, kunde jeg dog aldrig finde det rimeligt, at et Navn fem Gange i Træk skulde være frevet saa eens, og saa galt, at det saa mereklig kunde fortæses, og blive til et for Nesten ubekendt, men dog ganske antageligt Navn. Min Tanke ved Talen berom, var derfor: saavidt du kan sionne, er det temmelig ligegyldigt, paa hvad Pjet Sciringsheal har ligget, samt i det Hele, hvad man gise ved Other's fattige Fortælling, men viist er det, at naar man vil sætte Konghelle istedenfor Sciringshald, kan man ligesaa godt sætte N. M. eller tre Præster, og lade enhver gisste som ham lyster; thi paa et saadant qvi pro qvs kan man jo dog ei med Hoie bygge det Mindst, og hvortil nyder en Gjætning, hvoreb Intet leses!

Med disse Tanke, som alle flige Omfassioninger paa fri Haand til ingen Mpste vække hos mig, havde jeg naturligvis i en saa uwigigt Sag lader det berøre,

dersom ikke Rafts bestemte Poastapp, at der ikke findes noget Norsk Navn, som paa nogen Maade lignede Sciringsheal, havde opfordret mig til, deg under min System med Norges Historie at legge Mørke til, om det og forholdt sig saa. Noget, jeg ikke findt rimeligt, da Navnet klargjorde mig for nordisk, til at være oplommert ved en engelsk Skrivelse.

Jeg blev da Navnet bag Det, og deraf kom det ventelig, at jeg, ved sidste Haadblægning paa min Oversættelse af Heimskringla, strax blev opmærksom paa, hvad jeg før havde overset, at i Ynglingsage²⁾ nævnes ikke alene Snorre's Skiringshal paa Vestfolk, men ansætter til Bekæftelse Verset af Thiodols, hvori samme Navn findes. Det skal man da i det Mindste noedes til at indbrømme, at Greniten opviser et Norsk Steds-Navn, der ikke alene ligner Sciringsheal, men er bestemt en styrdigt dermed, thi at Skirings-Hald og Skirings-Hal haande kommer ud paa Et, og kunde selv i Udtalen lidtlig forvirres, er aabenbart. Da nu tillige Thiodols Skiringshal ligget sydostlig i Norge, og, ligesom Other betegner Skirings-Hald, ved en stor Fjord: Opstoe-Fjorden, saa forekommer det mig, at man for begge Steders Enhed har al den Sikkerhed man i flige Ting kan vente og forlange.

²⁾ Folio. Udgaven S. 57 og 58.

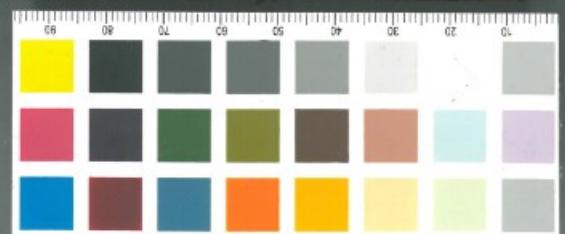
Under denne Betragtning falde det mig naturligt viis strax ind, at hin paafaldende Eiighed dog vel umuetlig kunde undgaaet Schonings Opmaerkomheds, og begærtig efter at see, hvad der havde bestemt ham til at foretrække en los Giætning for hvad der syndes mig en reen Slutning, slog jeg op i hans Norges Historie, men fandt til min store Forundring saavel der¹⁾, som i Bogen om de Norties Oprindelse, hvor Talen er om Skiringshald²⁾, ikke mindste Tegn til at den paafaldende Eiighed engang var bemærket. Vildeels lod dette sig vel forklare deraf, at hos Peiringssjold, hvis Udgave af Heimskringla da var den næeste, staar Skirissal, som Sch. igien ønsker forandret til Skiridal, ventelig fordi der staar i Hagursskina, at Holvdaen Svartes Hoved blev begravet i Skiridal paa Westfold; men Tingen bliver dog lige synnerlig, naar man leser Schonings Annærfning ved denne Leilighed. Et haandstrevet Gramplac af Saguhrot, hedder det paa fornævnde Sted i Norges Historie, givst ellers Anledning til at troe, at Skirissal, eller, som det der hedder: Skirings-Sal, har i de ældre Tider været et meget stort og berømt Øffertsted for hele Nigen: Tha voru höfth blot i Skiringssal, hedder det der, er til var sott um alla Vikina.

¹⁾ D. 1 C. 367. ²⁾ G. 240.

Ingenlunde vil jeg hermed sige Noget til Echo-nings Forkl. inesse, thi paa een Gang at huske to hinanden oplysende Navne, der i Historien findes vidt adskilte, er et Lykkesal, og Ingens Pligt, men jeg anser det kun, deels fordi jeg virkelig knapturde troe mine egne Mine, og deels for, om mueligt, at glore bøgslæde Folk lidt vorsommere baade med at bestemme hoad der findes ellers ikke findes i Historien, og med at overhugge Knuder, som, naac de ei kan løses, bor have Lov at sidde paa deres Egret.

Uden nu at anse det for regen rigtig Opdagelse, antager jeg det da for uvivtsomt, at Skirings-Sal, hvor Wigens store Øffertsted fandtes, hvor Halvdan Hvidbeen, og maalkee Noget af Halvdan Svarte jordedes, er Dihers Skiringsheal, og findes det rimeligt, at Navnet har sin Oprindelse af Ordet Skiring, som skal betyde Oplysning, Fortolkning, Forklaring, Utsammen Begreber det rimle sig godt med Forestillingen om et Sted indviet til høitidelig Guds-Dyrkelse³⁾. Hvor ved Øpslos: Fjorden Stedet ses

³⁾ Ordet Skiring mindes jeg ei at have set, undtagen i Holdorffens Verikon, som jeg dersor, i at angive Besydaingen, har fulgt, men Stamordet: fir klar, klar, og det østede Verbum: sita rist, klare, og dersor, i aandelig Forstand: ds be, ere nelson Vor gen for; at Skiring mas betyde noget Saadent.

rißen har ligget, om ved Tønsberg, eller andensteds, er vel saameget mere vanskeligt at bestemme, som Westholms Grøndset fra Oldtiden af kan have været saare forskellige.

III. Hafurøfjord.

At vide, hvor store Begivenheder have tiltrædt sig, er, som man ved, en almindelig Lyst hos alle hvem Kreniken fortylter, og Grunden hvilket saa maa være, er ikke vanskelig at finde, da en sunde Kundskab nødvendig iigesom stadsfæster en ellers rimelig Fortelling, og bidrager til at oplyse Hørestillingen, saa Begivenheden synes os et adesteds forbigangen, men halvveis nærværende. Et ikke lidet Hørtegn er det derfor ved Norges Historie, at saamangt et mørkvarigt Steds Navn er opbevaret ved Snorro, og har velsligholdt sig i Hjemmet; thi, saavidt noget Udvores mægter Sligt, maa dennes Omstændighed knytte Nordmannen enbnu fastere til, og giøre ham endnu mere fortrolig med Fædrelandets Kroniske i de længst fremfarne Dage¹⁾.

¹⁾ Dette Hørtegn er hvidt meget for ubet bønde bærende og brennende, dels fordi man har ladet sig støffe af en ubetydelig Hørstiel i Navnenes Skæning, og dels

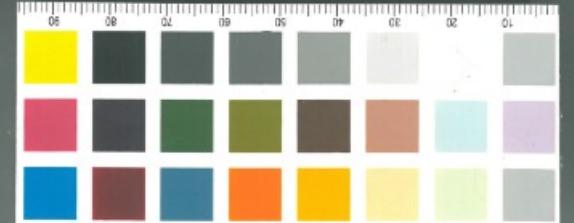
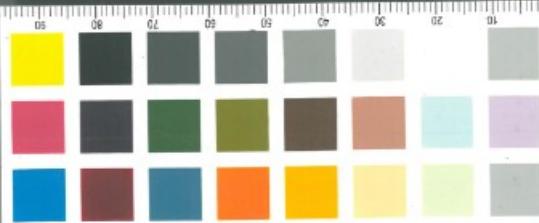
Des besynderligere maa det forekomme os, at Hjorden, hvor Harald Haarfager i det berømte Sovslag tilkämpede sig Ene-Wælden, at et saabant Vandsted, der ei, som Byer og Gaarde, kan nedrisnes eller forfalde, skulde i Tidens Løb aldrig have mistet sit Navn, saa der ei blev andet for, end, med Torsæus og Schonings²⁾, at giætte paa Hafsvaang, som er et ganske andet Navn. Vel anfører Sch. det som en afgjort Sag, at Hafsvaang er Snorres Hafurøfjord, men det er derfor ikke bestimrende et Gætning, som hos Torsæus maa være bedre understøttet end hos Sch. hvis den ei skal fortjene Navn af en løs Gætning. Slige Gætninger nytte som sagt til ingen Ting, og denne timer sig ei engang med Snorres øvrige Fortelling, som harde viser, og udtrykkelig siger, at Slaget stod lide nordensfor Ledderen, da dog Hafsvaang, efter Schs egen Angivelse er paa Ledderen,

fordi Historikerne ei have fundet det Umagen værd, ved at bruge de glønge Navne, at levendegjore Fortellingen for Folket. Saavidt jeg, uden at have været i Norge, og med saa Hjelpemidler formaaer, hader jeg nu vaa dette Sovn, og uogtet der vist bliver en rig Efterstøt, er jeg dog vis, paa at gløte mangen en nord Bonde mel hvad jeg har fundet.

²⁾ Schonings Norges Historie D. 2, S. 91.

4 B.

(13)

Des besynderligere man det forekomme os, at Hjorden, hvor Harald Haarfager i det berømte Sosslag tilkæmpede sig Ene-Vælden, at et saabant Vandsted, der ei, som Byer og Gaarde, kan nedrives eller forfalde, skulde i Tidens Løb aldeles have mistet sit Navn, saa der ei blev andet for, end med Torsæus og Schonning¹⁾, at giætte paa Hafsvaang, som er et ganske andet Navn. Vel anfører Æch, der som en afgyrt Sag, at Hafsvaang er Snorres Hafursfjord, men det er derfor ikke besmindre en Giætning, som hos Torsæus måtte være bedre undersøktet end hos Sch. hvis den ei skal fortjene Navn af en løs Giætning. Slige Giætninger nyatte som sagt til ingen Ting, og denne rimer sig ei engang med Snorres øvrige Fortælling, som harde viser, og udtrykkeligt siger, at Slaget stod lidt nordens for Jædderen, da dog Hafsvaang, efter Schs egen Angivelse er paa Jædderen.

fordi Historikerne ei have fundet det Umagen værd, ved at bruge de gjengle Navne, at levendejore Fortællingen for Folket. Saavært jeg, uden at have været i Norge, og med saa Hjelpeværdier formaaer, hader jeg nu paa dette Navn, og uagtet der vist bliver en rig Østerstat, er jeg dog vis paa at glæde mangen en nord Bonde med hvad jeg har fundet.

¹⁾ Schonning Norges Historie D. 2, S. 91.

Min Væning er ganske enfolkelig den, at da haabe haf og buchr er en Bok, har Slaget staet i den befiedte Bokkesfjord, som strax noedenfor Jædderen løber ind til Stavanger, og som, hvis Folket deromkring ei kjender Hafursfjord, ventelig aldrig har fort dette Navn, uden i Hornkloves og andre Skjædes Værs, hvorigennem det er smuttet ind i Historien. Hermed rimer det sig ogsaa godt, at Hornklove i Seiers-Kvadet kalder Harald: ham der boer paa Udsteen, thi denne befiedte Ø, der ventelig var Hære-Sædet for en af de slagne Konger, ligge jo i Bokkesfjord, og afgav da ret en passende Beweisstætte for Seirherren. Saafandt vi Hafursfjord, og det fornoier i det Mindste mig.

